

Handläggare
Nicoletta Zoannos
Telefon: 08-50812779

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
23 januari 2025

Remiss av Motion om träffpunkter som respekterar seniorers egna val, KS 2024/922

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2024/922

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har av kommunstyrelsen fått en motion av Andrea Hedin (M) om att en utredning ska genomföras i syfte att identifiera träffpunkter inom varje stadsdelsnämndsområde där alkoholserving ska vara tillåtet.

Förvaltningen har tidigare undersökt möjligheten för stadsdelsområdets öppna träffpunkter för äldre att servera alkohol vid vissa typer av aktiviteter såsom herr- och damträffar och festluncher. Förvaltningen kan fortsatt konstatera att eftersom det bedrivs yrkesmässig försäljning av lättdrycker såsom kaffe, te, alkoholfri cider och lättöl på de öppna träffpunkterna så krävs ett stadigvarande serveringstillstånd för att alkohol ska kunna säljas och serveras. Att servera alkohol innebär överlag även ett stort ansvar och är ofta en omfattande arbetsuppgift för verksamheterna.

Förvaltningens kan konstatera att kraven för servering av alkohol är strikta och syftet är att minska alkoholens skadliga effekter, såväl sociala som medicinska. Att arbeta utifrån ett hälsofrämjande perspektiv ligger i uppdraget för majoriteten av förvaltningens verksamheter. De öppna träffpunkterna för äldre utgör inget undantag och att servera alkohol skulle kunna motverka grunduppdraget att bedriva hälsofrämjande verksamhet.

Efter dialog med socialförvaltningens enhet för serveringstillstånd framkommer att gällande regler för servering av alkohol är strikta och att inga undantag finns för den typ av verksamhet som beskrivs

i motionen. Reglerna skulle i sådant fall behöva ändras.

Förvaltningen är positiv till att frågan utreds och vill även föra fram att utredningen då också breddas för att få ett helhetsperspektiv på frågan.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har av kommunstyrelsen fått en motion av Andrea Hedin (M) om att en utredning ska genomföras i syfte att identifiera träffpunkter inom varje stadsdelsnämndsområde där alkoholserving ska vara tillåtet. Motionen har förutom till Södermalms stadsdelsnämnd remitterats till bland annat stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd och Viljan, Södermalms frivilligcentral.

Remisstiden sträcker sig till den 31 januari 2025. Motionen bifogas som bilaga till tjänsteutlåtandet.

Frågan kring servering av alkohol och serveringstillstånd på stadsdelsområdets träffpunkter har under en längre tid varit aktuell. Fram tills årsskiftet 2021/2022 fanns möjlighet för seniorer i stadsdelsområdet att till självkostnadspris köpa alkoholhaltiga drycker i samband med aktiviteter såsom herr- och damträffar samt festluncher på de öppna verksamheterna för äldre.

Ansvariga för verksamheterna valde att under hösten 2021 kontrollera om serveringstillstånd behövdes för att kunna fortsätta servera alkohol. Efter kontakt med socialförvaltningens enhet för serveringstillstånd framkom att det vid servering av alkohol skulle behövas ett stadigvarande serveringstillstånd då träffpunkterna i vanliga fall bedriver yrkesmässig försäljning av lättdrycker (kaffe, te och läsk).

När det slutade serveras alkohol i samband aktiviteter såsom herr- och damträffar samt festluncher de öppna verksamheter inkom flera synpunkter från besökare som fortsatt ville ha möjligheten att köpa alkohol i samband med ovan nämnda aktiviteter.

På nämndsammanträdet i oktober 2022 svarade förvaltningen på en skrivelse från (M) och (S) om att bereda frågan angående möjligheten för de äldre att fortsättningsvis kunna välja öl, vin och emellanåt en nubbe vid högtidliga tillfällen på stadsdelsområdets öppna träffpunkter för äldre¹. Förvaltningen föreslog att stadsdelsnämnden skulle fatta beslut om att aktiviteterna som

herrträffar, damträffar och festluncher skulle fortsätta men utan alkohol utifrån uppdraget om att förvaltningen ska arbeta preventivt och utifrån de öppna träffpunkternas uppdrag om att skapa en meningsfull vardag, motverka otrygghet och ensamhet och öka den sociala gemenskapen för stadsdelsområdets seniorer. Stadsdelsnämnden beslutade att återremittera ärende till förvaltningen med ”utgångspunkten om att finna en modell som möjliggör för äldre Södermalmsbor att kunna fortsätta med sin sociala samvaro på samma sätt som tidigare”².

I svaret på det återremitterade ärendet³ som hanterades på nämndsammanträdet i februari 2023 framförde förvaltningen fortsatt att de aktiviteter som erbjuds vid de öppna träffpunkterna exempelvis herrträffar, damträffar och festluncher skulle fortsätta men utan alkohol utifrån verksamhetens hälsofrämjande uppdrag. Stadsdelsnämnden godkände förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Ärendet

Andrea Hedin (M) föreslår i sin motion att Stockholms stad bör respektera seniorers egna val genom att tillåta alkoholserving på vissa träffpunkter för äldre. Hedin lyfter att träffpunkterna spelar en viktig roll i att motverka ensamhet och att de äldre bör ha möjlighet att fatta egna beslut om alkoholintag, precis som på restauranger och kaféer. Historiskt har det varit möjligt att ta ett glas alkoholhaltig dryck på stadens träffpunkter, en möjlighet som succesivt försvunnit i Stockholm trots att många seniorer har protesterat. Att staden undanröjer alla möjligheter för seniorer att konsumera alkoholhaltiga drycker inom stadens mötesplatser där också flera seniorer känner sig trygga och socialt engagerade menar Hedin är olyckligt och en form av förmynderi.

Hedin anser att Stockholms stad skulle kunna ha träffpunkter för äldre både med och utan alkoholtillstånd för att möjliggöra ett bredare utbud av verksamheter samt för att visa förtroende för vuxnas förmåga att fatta informerade beslut om sina egna liv. Hedin menar att alkoholserving i öppna träffpunkters lokaler ska ske på ett ansvarsfullt sätt, med hänsyn till gällande lagar och bestämmelser kring alkoholkonsumtion.

Utifrån ovanstående resonemang föreslår Hedin att kommunfullmäktige beslutar att en utredning genomförs i syfte att

² [Protokollsutdrag från protokoll 11/2022, §15 den 20 oktober 2022, Södermalms stadsdelsnämnd Skrivelse från \(M\) och \(S\) angående måltidsdryck på Södermalms öppna träffpunkter för äldre](#)

³ [Tjänsteutlåtande återremittering av ärende angående måltidsdryck på Södermalms öppna träffpunkter för äldre, SÖD 2022/764](#)

identifiera träffpunkter inom varje stadsdelsområde där alkoholserving ska vara tillåtet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelning för äldreomsorg inom Södermalms stadsdelsförvaltning. Dialog har förts med enheten för serveringstillstånd på socialförvaltningen och synpunkter har inhämtas från äldreförvaltningen. Ärendet har behandlats av förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 13 januari 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen håller med Andrea Hedin om att Stockholms stad behöver ha ett brett utbud av verksamheter och att de öppna träffpunkterna för äldre fyller en viktig funktion i att motverka ofrivillig ensamhet och att främja social gemenskap och inkludering.

Förvaltningen har, som beskrivs i detta tjänsteutlåtande, tidigare undersökt möjligheten för stadsdelsområdets öppna träffpunkter att servera alkohol vid vissa typer av aktiviteter såsom herr- och damträffar och festluncher. Förvaltningen kan fortsatt konstatera att eftersom det bedrivs yrkesmässig försäljning av lättdrycker såsom kaffe, te, alkoholfri cider och lättöl på de öppna träffpunkterna så krävs ett stadigvarande serveringstillstånd för att alkohol ska kunna säljas och serveras. För ett få ett stadigvarande serveringstillstånd finns bland annat krav på lagad mat i form av förrätt, huvudrätt och efterrätt. För verksamhetens kök skulle det exempelvis innebära en omfattande ombyggnation för att kunna uppfylla de krav som ställs på matserving.

Att servera alkohol innebär, enligt regelverket, att medarbetare bland annat behöver ha uppsikt över gästerna, kunna bedöma berusningsgrader hos gäster och undvika överserving. Att servera alkohol innebär överlag ett stort ansvar och är ofta en omfattande arbetsuppgift för verksamheterna.

Förvaltningen har förståelse för att en del tycker att möjligheten till att kunna köpa alkohol till maten eller särskilda evenemang gör att aktiviteten upplevs som mer festlig. Förvaltningens kan också konstatera att kraven för servering av alkohol är strikta och syftet är att minska alkoholens skadliga effekter, såväl sociala som medicinska. Att arbeta utifrån ett hälsofrämjande perspektiv ligger i uppdraget för majoriteten av förvaltningens verksamheter. De öppna träffpunkterna för äldre utgör inget undantag och att servera alkohol skulle kunna motverka grunduppdraget att bedriva hälsofrämjande verksamhet.

Efter dialog med socialförvaltningens enhet för serveringstillstånd framkommer att gällande regler för servering av alkohol är strikta och att inga undantag finns för den typ av verksamhet som beskrivs i motionen. Reglerna skulle i sådant fall behöva ändras.

Förvaltningen ser att med nuvarande lagstiftning och med den typ av verksamhet som bedrivs på de öppna träffpunkterna så skulle verksamheten behöva sluta sälja kaffe, te och andra typer av lättdrycker för att möjliggöra alkoholservering.

Förvaltningen är positiv till att frågan utreds stadsövergripande och vill även föra fram att utredningen då också breddas för att få ett helhetsperspektiv på frågan.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen gör bedömningen att motionens förslag inte ger några direkta konsekvenser utifrån ett könsperspektiv.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Expedieras till
Kommunstyrelsen.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Odini Nzeribe
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

Motion av Andrea Hedin (M) om träffpunkter som respekterar seniorers egna val

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2025-01-07
Odini Nzeribe, Avdelningschef	2025-01-07